

Més que aucells

Myotis capaccinii, ratapinyada de peu gros

Per **David García**, dibuixos **Gemma Carrasco**

El domini del vol ha permès les ratapinyades un procés d'irradiació adaptativa sense precedents entre els mamífers: el vol batut, qualitat única que comparteixen, entre els vertebrats, només amb les aus. Aquesta circumstància ha afavorit notablement aquests petits mamífers a l'hora de colonitzar nous territoris, com és el cas de les illes. Per això, els quípters són els

mamífers més representatius dins el marc insular. Són els únics mamífers terrestres autòctons de les illes Balears.

L'arxipèlag balear té una rica diversitat de ratapinyades, formada per denou espècies que mostren una gran varietat de formes, dimensions i costums. Totes les espècies de ratapinyades presents a les illes Balears són insectívores, amb excepció de la ratapinyada de peu gros (*Myotis capaccinii*) que també devora petits peixos.

La ratapinyada de peu gros ha desenvolupat les seves extremitats (potes) per a poder capturar petits artròpodes sobre la superfície de l'aigua, on també, s'ha comprovat recentment, captura petits peixos de l'ordre dels ciprinodontiformes. A més, s'alimenta d'altres insectes presents a les zones

humides, com és el cas de les papallones nocturnes. Es tracta d'una ratapinyada de caràcter cavernícola, que comparteix els seus refugis amb altres espècies de quípters. A les illes Balears l'espècie es troba present a Menorca i Mallorca, i només se'n coneixen unes poques coves de cria i alguns refugis emprats durant el període equinoccial. L'espècie està molt vinculada a les zones humides, amb aigües obertes – s'Albufera de Mallorca, es Salobrar de Campos i s'Albufera des Grau – en les proximitats de les quals disposi de refugis de descans nocturn. La presència d'aquesta ratapinyada a les zones humides esmentades es pot considerar com un bon indicador de la qualitat dels ecosistemes.

Es tracta d'una espècie molt sensible a l'alteració de les zones humides per l'estreta relació tròfica que hi manté, com també per les molèsties i alteracions provocades per les visites als seus refugis. És l'única ratapinyada considerada a l'àmbit nacional com en Perill d'Extinció al Catàleg Nacional d'Espècies Amenaçades. Es tracta, per tant, d'un element molt rellevant de la nostra fauna autòctona, que cal protegir i conservar. •

Notícies

Pla de Vilafranca

El GOB, amb la col·laboració de la Fundación Biodiversidad i l'Obra Social de "Sa Nostra", du a terme al Pla de Vilafranca un projecte, innovador a Mallorca, de custòdia del territori.

Amb aquesta iniciativa perseguim compatibilitzar els usos agrícoles d'aquesta zona amb la conservació de la seva biodiversitat, en especial de l'avifauna.

El Pla de Vilafranca destaca com la millor zona de Mallorca per a l'observació d'aus d'hàbitats agrícoles oberts, com la guàtlera (*Coturnix coturnix*), el sebellí (*Burhinus oedichnemus*), la terrola (*Callandrella brachydactyla*), l'alosa (*Alauda arvensis*), el fuell (*Pluvialis apricaria*), etc. Igualment és una magnífica zona d'alimentació per les arpelles (*Circus spp.*) i és l'única localitat de les Illes Balears on s'ha registrat la reproducció de l'arpella cen-drosa (*Circus pygargus*).

Les accions que s'estan realitzant inclouen l'estudi de l'avifauna de la zona, reunions informatives amb els sectors socials implicats (pagesos, caçadors, ajuntament), realització d'activitats educatives, sortides informatives obertes al públic en

general i la distribució de material informatiu.

Més endavant us informarem més extensament dels resultats d'aquesta iniciativa. •

L'observació enigmàtica - Concurs

Continuam amb el concurs que encetàrem en el número anterior, en el qual us presentàrem una instantània d'un aucell amb una postura o una perspectiva estranya que en dificulta la identificació.

Però ATENCIÓ!, identificar-lo correctament és possible, sempre que us fixeu en la informació i detalls que podem obtenir de la fotografia: plo-mes de la cua, de parts de les ales, colors dels mirallets, marges d'ales o cua, carpó, detalls de l'hàbitat,... qualsevol cosa que es vegi pot ser una bona pista i la suma de totes us podrà dur a la identificació correcta de l'exemplar.

Al llarg de l'any i a cada número de la revista, anirà apareixent una fotografia misteriosa que haureu de resoldre. Ens heu de fer arribar les

respostes al nostre correu i, a final d'any, d'entre les persones que encertin el resultat de les 4 fotografies, seleccionarem un guanyador o guanyadora. Aquesta persona s'endurà com a premi un magnífic lot de llibres sobre ornitologia. La vostra resposta a l'enigma l'heu de fer arribar per correu electrònic a l'adreça ornitologia@gobmallorca.com, indicant al camp "assumppte" el text "concurs d'identificació" i, dins del missatge, ens heu d'indicar el vostre nom i llinatges i el nom de l'espècie en català, castellà o anglès, seguit del seu nom científic. Com podeu imaginar, per a cada enigma només es pot enviar una resposta per participant.

Des d'aquí volem donar les gràcies a tots els participants que ja han enviat les seves respostes. Tot i això,

per donar una segona oportunitat als despistats que en el primer número no varen ser a temps d'enviar la seva resposta, en aquesta ocasió ens podreu remetre les solucions d'aquest número i també de l'anterior (a continuació tornam a reproduir la imatge).

Hivern 2011

Primavera 2011

La fotografia es va realitzar dia 19 d'octubre de 2008 al municipi de Santa Margalida. Aquest és el repte que us presentam.... sabríeu identificar aquest aucell?

Animau-vos a participar !

Enviau la solució a ornitologia@gobmallorca.com